

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกตการณ์ และการสะท้อนกลับ ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาศักยภาพครูเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยมีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ และปัญหา การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของครู โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน
3. เพื่อติดตามผลของการพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 10 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัย คือ ครูปฏิบัติหน้าที่สอนที่โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ที่สนใจทำวิจัย การพัฒนาศักยภาพครู เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 1 คน

1.1.2 ผู้ร่วมวิจัย คือ ครูผู้สอนทั้งหมด 9 คน

1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 32 คน ประกอบด้วย

1.2.1 ผู้นิเทศ คือ ผู้บริหารโรงเรียนบ้านหนองชัยวาน จำนวน 1 คน

1.2.2 วิทยากรที่อบรมให้ความรู้ ประธานกลุ่มโรงเรียนปงไฮ-น้ำจั้น

จำนวน 1 คน

1.2.3 นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน

ปีการศึกษา 2559 จำนวน 6 ห้องเรียนๆ ละ 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยนำหลักการและขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart มาเป็นกระบวนการในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย การปฏิบัติ 4 ขั้นตอน ดังนี้ (Kemmis and McTaggart, 1988, p.p 353-364 อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2554, หน้า 301-303)

2.1 การวางแผน (Planning)

กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์สภาพ ปัญหา เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยกำหนดเป้าหมาย แนวทางการพัฒนาและจัดทำแผนปฏิบัติการ ดังนี้

2.1.1 ศึกษา วิเคราะห์ สภาพและปัจจุบันเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

บึงกาฬ โดยการกำหนดกรอบและระยะเวลา ดังนี้

- 1) กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ดำเนินการวิจัยระหว่างเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2559–พฤษภาคม พ.ศ. 2560 รวมระยะเวลาทั้งหมด 6 เดือน
- 2) การศึกษาและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ผลการประเมินภายนอก (สมศ.) รอบ 3

2.1.2 สัมภาษณ์ครูซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัย เกี่ยวกับสภาพ และปัญหาในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยร่วมกันศึกษาวิเคราะห์สภาพ และปัญหาที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

- 1) สภาพและปัญหาในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
- 2) แนวทางในการพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

3) ประชุมคณะครูโรงเรียนบ้านหนองชัยวาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ เพื่อชี้แจงเหตุของการวิจัยในครั้งนี้ และร่วมกันวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์ อภิปราย ถึงสภาพและปัญหาในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็นและเสนอแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นไปได้สำหรับการพัฒนางานและการกำกับติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดผลการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

2.1.3 ศึกษาคู่มือหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน เพื่อนำมาเป็นแนวทางและพัฒนาทักษะในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของครู โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2.1.4 เขียนโครงการ และเสนอขออนุมัติโครงการ การพัฒนาศักยภาพครูเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน ต่อคณะกรรมการโรงเรียนบ้านหนองชัยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

2.1.5 กำหนดแนวทางในการพัฒนา

หลังจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และปัญหาพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนแล้ว ผู้วิจัยกำหนด

แนวทางการพัฒนาเป็น 3 แนวทาง ดังนี้

1) การศึกษาดูงาน เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์แปลกใหม่ ทราบแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนที่หลากหลาย และกระตุ้นความสนใจ สร้างความกระตือรือร้นในการทำงานให้แก่บุคลากร นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีขึ้นภายในองค์กร เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ ช่วยลดความขัดแย้งที่มีภายในองค์กรอีกด้วย

2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ 1) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน 2) การศึกษาปัญหา วิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน 3) ผักการเขียนโครงการเพื่อจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน 4) การจัดทำเครื่องมือการวิจัย

3) การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เป็นขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือและแนะนำครูผู้สอนที่ยังมีปัญหาในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน ในวงรอบที่ 2 ของการวิจัย โดยผู้นิเทศ คือ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองชัยวาน ที่มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในเรื่องการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน ให้ผู้ร่วมวิจัยมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมมากขึ้น

2.2 การปฏิบัติการ (Action)

ได้ดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ในวงรอบที่ 1 มี 3 แนวทาง ดังนี้

2.2.1 ผู้วิจัยและคณะผู้ร่วมวิจัยทุกท่านเดินทางไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนบ้านปางไฮราษฎร์สามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาสประจำตำบล และมีแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนได้เป็นอย่างดี มีความน่าสนใจและได้รับรางวัลโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ จึงเหมาะอย่างยิ่งที่คณะจะเข้าศึกษาดูงานเพื่อศึกษาหลักการและวิธีการดำเนินการ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองชัยวาน ต่อไป

2.2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้

เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการใช้เวลา
ดำเนินการ จำนวน 2 วัน โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ คือ นายสิทธิผล
อัศวภูมิ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านดงกะพุงหนองนาแซง ตำแหน่ง
ประธานกลุ่มโรงเรียนปงไฮ-น้ำจั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ
ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน
มาเป็นวิทยากรให้ความรู้

2.2.3 การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ร่วมกัน
วางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบ จัดทำปฏิทินการนิเทศ รูปแบบการนิเทศเป็นการส่งเสริม
สนับสนุน ชี้แนะ แนะนำช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดย นายพวง กุมภีโร ผู้อำนวยการ
โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน ที่มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน
ของนักเรียน โดยจะดำเนินการนิเทศโดยให้คำชี้แนะในการการจัดทำโครงการกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

ในวงรอบที่ 2 ใช้แนวทางเดียว คือ การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ
ของผู้วิจัยที่ต้องปรับปรุงแก้ไขซึ่งได้รับความเห็นชอบจากการประชุมของกลุ่มผู้วิจัย
เมื่อ วันที่ 10 พฤษภาคม 2560 ระหว่างเวลา 14.00 – 16.00 น. ห้องประชุม โรงเรียน
บ้านหนองชัยวาน โดยดำเนินการนิเทศแบบให้คำชี้แนะในวงรอบที่ 2 ระหว่าง วันที่ 16
พฤษภาคม 2560 ถึง วันที่ 31 กรกฎาคม 2560

2.3 การสังเกตการณ์ (Observation)

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บ รวบรวมข้อมูล และใช้เครื่องมือในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลที่สอดคล้องกับกิจกรรมในแนวทางการพัฒนา ดังนี้

2.3.1 การศึกษาดูงาน ใช้เครื่องมือ 2 ฉบับ คือ แบบบันทึกการเข้า
ศึกษาดูงาน และแบบสอบถามความพึงพอใจ

2.3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ ใช้เครื่องมือ 2 ฉบับ คือ
1) แบบทดสอบและ 2) แบบสัมภาษณ์ เพื่อทดสอบและสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยในการประชุม
เชิงปฏิบัติการ การพัฒนาศักยภาพครูในการคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน สำหรับการ
รวบรวมข้อมูลจากผู้ร่วมวิจัยเกี่ยวกับ ความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน
ของนักเรียน

2.3.3 การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ ใช้เครื่องมือ 5 ฉบับ คือ 1) แบบ
ประเมินการจัดกิจกรรม 2) แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนหรือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ของครู 3) แบบสัมภาษณ์นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานต่างๆ ทุกกิจกรรมที่จัดขึ้น 4) แบบสัมภาษณ์ครูที่จัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน และ 5) แบบประเมินกิจกรรมและการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน สำหรับการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล เกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ในเขียนโครงการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยสามารถพัฒนาให้นักเรียนมีการพัฒนาตนเองด้านคุณธรรม จริยธรรม พื้นฐานดีขึ้น หลังจากได้เรียนรู้และเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานทุกกิจกรรมที่ครูได้ดำเนินการแล้ว

2.4 การสะท้อนกลับ (Reflection)

2.4.1 ดำเนินการประเมินผลการพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ถ้าพบส่วนดีของการพัฒนาก็ดำเนินการต่อไป แต่ถ้าส่วนใดที่ยังไม่เกิดการพัฒนาหรือพัฒนาแต่ยังไม่เป็นที่พึงพอใจ ก็นำข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาหรืออุปสรรคไปใช้วางแผนแก้ปัญหาตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการใน 4 ขั้นตอนในวงรอบต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพ และปัญหา การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของครู โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม

1.1 สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน พบว่า มีการใช้กิจกรรมที่ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และให้นักเรียนเป็นผู้รับความรู้ผ่านกระบวนการสื่อสารของครูโดยการพูด นักเรียนขาดการร่วมคิดในการจัดกิจกรรม และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สื่อที่ใช้ในการนำเสนอเป็นสื่อที่ครูเป็นผู้คิดเอง แต่ยังไม่มีการหาประสิทธิภาพของสื่อว่าสามารถสร้างความสนใจของนักเรียนมากน้อยเพียงใด จึงทำให้กิจกรรมในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน กลายเป็นคุณธรรมเพียงแต่ทำให้นักเรียนจำเท่านั้น ไม่ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติจริง และสภาพด้านความรู้ของผู้ร่วมวิจัย พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติบ้างแล้วโดยผ่านการอบรมจากหน่วยงานต่างๆ แต่ยังไม่เข้าใจแนวทางการจัดกิจกรรมหรือการสอดแทรก

คุณธรรมพื้นฐานไว้ในกิจกรรมของโรงเรียนหรือกิจกรรมการเรียนการสอนตรงส่วนไหน ไม่เข้าใจในลำดับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมควรเริ่มต้นอย่างไรและใช้หลักคุณธรรมใด ต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

1.2 ปัญหาในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณพื้นฐานของนักเรียน พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดทักษะในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ขาดผู้เชี่ยวชาญที่คอยช่วยให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางในการจัดกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนขาดความสนใจ ตระหนักถึงความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน นักเรียนคิดว่ากิจกรรมบางกิจกรรมไม่มีผลต่อผลการเรียนจึงไม่ให้ความสำคัญ

2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน ทั้ง 2 ครอบ

การพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนาคุณพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวานในครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 การศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านปงไฮราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาสประจำตำบล และมีแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนได้เป็นอย่างดี มีความน่าสนใจ และได้รับรางวัลโรงเรียนคุณธรรม มีแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน ดังนี้ 1) ด้านการจัดกิจกรรม โรงเรียนจัดให้มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดกิจกรรมที่นักเรียนได้ใช้ในชีวิตประจำวันจริง มีการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน จัดสภาพบรรยากาศในโรงเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน 2) ด้านครูผู้สอน ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง อยู่เสมอ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน 3) ด้านนักเรียน เป็นคนขยัน มีน้ำใจ สุภาพเรียบร้อย ประหยัด มีวินัย ในตนเอง รักความสะอาด ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น และสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

2.2.1 ด้านความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

2.2.2 การดำเนินการจัดกิจกรรม ตามลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ บรรลุผลตามเป้าหมายของโรงเรียน

2.2.3 ด้านการเขียนรายงานกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

2.3 การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เป็นการติดตามและประเมินผลการพัฒนาตนเองของกลุ่มผู้วิจัย ให้คำแนะนำ ปรีกษา โดยผู้นิเทศ ปรากฏผลดังนี้

2.3.1 การนิเทศการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน พบว่า ผู้นิเทศได้คอยให้ความช่วยเหลือ ชี้แนะ ร่วมกันหาทางแก้ปัญหา สร้างความมั่นใจเกี่ยวกับการใช้เทคนิควิธีร่วมกับผู้ร่วมวิจัย ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ได้เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมวิจัยร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น และสรุปผลการให้คำชี้แนะ เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักการที่สำคัญ ในจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน นำไปปรับปรุงหรือพัฒนาเทคนิควิธีในการจัดกิจกรรม ส่งผลให้ผู้ร่วมวิจัยสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ

2.3.2 การนิเทศการเขียนรายงานกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน พบว่า การนิเทศของผู้นิเทศให้การชี้แนะ ช่วยเหลือและสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนรายงานกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ส่งผลให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนรายงานกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนมากขึ้น ซึ่งปรากฏผลจากการประเมินผลการเขียนรายงานโครงการ/กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

3. ผลของการพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาปี่งกาฬ

ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองชัยวาน ในครั้งนี้ พบว่า

3.1 ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน พบว่า ก่อนการพัฒนาผู้ร่วมวิจัย 10 คน มีคะแนน

ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน เท่ากับ 11.44 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 57.22 อยู่ในระดับพอใช้ หลังจากได้รับการพัฒนาผู้ร่วมวิจัยมีคะแนนระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน เท่ากับ 17.33 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.67 มีผลคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 5.89 และมีค่าร้อยละความหน้าเท่ากับ 68.84 แสดงว่าผู้ร่วมวิจัยมีความก้าวหน้าในการพัฒนา จากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย พบว่า มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน มากขึ้นกว่าเดิม ผ่านการบรรยายของวิทยากร และการฝึกปฏิบัติ วิทยากรมีเทคนิควิธีการในการถ่ายทอดได้ดีมาก สามารถทำให้ผู้ร่วมวิจัยนำความรู้ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุน และเวลาที่ใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการมีความเหมาะสมมาก

3.2 ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยและนักเรียน และการสอบถามนักเรียนที่เป็นตัวแทน พบว่า หลังจากการได้รับการพัฒนาผู้ร่วมวิจัยได้มีการเตรียมการจัดกิจกรรมไว้ล่วงหน้า ได้มีการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร แนวทางการจัดการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ผู้ร่วมวิจัยได้มีการสร้างและจัดหาสื่อประกอบการจัดกิจกรรม และจัดหาเครื่องมือในการวัดผลประเมินผล และจัดกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนตามที่ได้วางแผนไว้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม นักเรียนมีความสุขกับการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถปฏิบัติได้ตลอดเวลา เป็นกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ฝึกการปฏิบัติตนเองอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นตามหลักพระพุทธศาสนา บางกิจกรรมฝึกปฏิบัติงานจริง ฝึกการทำงานเป็นทีม มีการวางแผนการทำงาน ผลการประเมินจากการสอบถามนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.94$) โดยมีระดับคุณธรรมพื้นฐานอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านมีน้ำใจ ด้านความประหยัด ด้านความสามัคคี ด้านความสุภาพ ด้านความมีวินัย ความสะอาด ด้านความขยัน และด้านความซื่อสัตย์

3.3 ด้านการเขียนรายงานกิจกรรม จากการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการในวงรอบที่ 1 พบว่า ผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่เขียนรายงานกิจกรรมยังไม่เป็นที่น่าพอใจ มีผลการประเมินการเขียนรายงานกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อนำไปพัฒนาต่อ

ในวงรอบที่ 2 โดยใช้แนวทางการพัฒนาโดยการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เกี่ยวกับการเขียนรายงานกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ผลการประเมินการเขียนรายงานกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) มีค่าเฉลี่ยในวงรอบที่ 2 เพิ่มขึ้นจากวงรอบที่ 1 ($\bar{X} = 0.60$) ค่าเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 54.05

สรุปผลการพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ทั้ง 3 ด้าน คือ ความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน การเขียนรายงานกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน และการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาศักยภาพครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนตามแนวทางการพัฒนา 3 แนวทาง คือ 1) การศึกษาดูงาน 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการ และ 3) การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ได้ดำเนินการกับคณะครูผู้ซึ่งเป็นผู้ร่วมวิจัยในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพ และปัญหา การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียนของครู โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

1.1 สภาพการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน พบว่า มีการใช้กิจกรรมที่ครูเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และให้นักเรียนเป็นผู้รับความรู้ผ่านกระบวนการสื่อสารของครูโดยการพูด นักเรียนขาดการร่วมคิดในการจัดกิจกรรม และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง สื่อที่ใช้ในการนำเสนอเป็นสื่อที่ครูเป็นผู้คิดเอง แต่ยังไม่มีการหาประสิทธิภาพของสื่อว่าสามารถสร้างความสนใจของนักเรียน จึงทำให้กิจกรรมในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน กลายเป็นคุณธรรมเพียงแต่ทำให้นักเรียนจำเท่านั้น ไม่ส่งผลให้เกิดการปฏิบัติ

จริง และสภาพด้านความรู้ของผู้ร่วมวิจัย พบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม
 พื้นฐานนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติบ้างแล้วโดยผ่านการอบรมจากหน่วยงาน
 ต่างๆ แต่ยังไม่เข้าใจแนวทางการจัดกิจกรรมหรือการสอดแทรกคุณธรรมพื้นฐานไว้ใน
 กิจกรรมของโรงเรียนหรือกิจกรรมการเรียนการสอนตรงส่วนไหน ไม่เข้าใจในลำดับขั้นตอน
 ของการจัดกิจกรรมควรเริ่มต้นอย่างไรและใช้หลักคุณธรรมใดต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ยงยุทธ แสดมะสูง (2555, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การวิจัย
 เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา
 คุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 22 พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน
 ขาดความรู้ ทักษะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ขาดความเข้าใจในการเขียนแผนการ
 จัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับการวิจัยของ นันทิดา พรหมทอง (2556, บทคัดย่อ) ได้วิจัย
 เรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน
 โรงเรียนบ้านนาขมิ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า
 นักเรียนไม่สนใจใฝ่เรียนรู้แหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดให้ ใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ ไม่ตั้งใจ
 เรียน ไม่มีความรับผิดชอบ ใช้จ่ายพุ่มเพื่อไม่เก็บหอม แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่อ
 ไม่ได้ตั้งใจ ชอบขโมยสิ่งของเพื่อขโมยเงินผู้ปกครองที่บ้าน เก็บของได้ไม่ส่งคืนเจ้าของ ชอบ
 ลอกการบ้าน แต่งกายไม่เรียบร้อย พูดไม่สุภาพ พูดคำหยาบ ไม่มีความอ่อนโยนและไม่ให้
 เกียรติผู้อื่น ใส่เสื้อผ้าสกปรกมาโรงเรียน นักเรียนทำงานต่างคนต่างทำ ไม่มีส่วนร่วม
 ในการแสดงความคิดเห็น ทะเลาะวิวาทในโรงเรียน ไม่มีน้ำใจนักกีฬา

1.2 ปัญหาในการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณพื้นฐานของนักเรียน พบว่า
 ครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดทักษะในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณธรรม
 พื้นฐานของนักเรียน ขาดผู้เชี่ยวชาญที่คอยช่วยให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางในการจัด
 กิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนขาดความสนใจ ตระหนักถึงความสำคัญ
 ของคุณธรรม จริยธรรมเป็นสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน นักเรียนคิดว่ากิจกรรม
 บางกิจกรรมไม่มีผลต่อผลการเรียนจึงไม่ให้ความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย
 ของ เกษม จันนคร (2551, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม
 โดยใช้โครงการอบรมธรรมะเพื่อพัฒนาจิตและการเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรมนำดวงใจ
 โครงการห่างไกลยาเสพติดในโรงเรียนบ้านห้วยปากฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 อุดรดิตต์ พบว่า นักเรียนขาดวินัยเพราะครูขาดทักษะด้านเทคนิค วิธีการ กระบวนการใน

การถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้เรียนมีนิสัยก้าวร้าว ไม่เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน ชอบแต่งกายไม่เรียบร้อย ผิดระเบียบของโรงเรียนอยู่ตลอดเวลา ขาดระเบียบวินัยตามสภาพของผู้เรียน นักเรียนขาดความซื่อสัตย์สุจริตตามสภาพของนักเรียน นักเรียนขาดความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละเพื่อส่วนรวม และนักเรียนมีนิสัยฟุ้งเฟ้อและเห่อตามสมัยนิยม ขาดการประหยัดและอดออมทำให้เกิดปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกกาญจน์ ศรีสำราญ (2553, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนหนองแสงประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 พบว่านักเรียนไม่ชอบทำงานที่ได้รับมอบหมาย ขาดความรับผิดชอบในการงาน นักเรียนนำเงินที่ได้มาซื้อขนมจนหมดไม่มีเหลือเก็บ และบางคนยืมเงินเพื่อนนำมาซื้อขนมอีก มีหลายครั้งที่นักเรียนไปทำกิจกรรมกลางสนามและเก็บสิ่งของหรือเงินได้ มักจะยึดเอาเป็นของตนเองหรือของกลุ่มโดยไม่นำไปแจ้งต่อครูเวรเพื่อประกาศหาเจ้าของมารับคืน นักเรียนหลายคนที่แต่งกายด้วยชุดนักเรียนอยู่ในสภาพไม่เรียบร้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันธิดา พรหมทอง (2556, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาขมิ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า นักเรียนไม่สนใจใฝ่เรียนรู้แหล่งเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดให้ ใช้เวลาว่างไม่เกิดประโยชน์ ไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีความรับผิดชอบ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือยไม่เก็บออม แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่อไม่ได้ตั้งใจ ชอบขโมยสิ่งของเพื่อ ขโมยเงินผู้ปกครองที่บ้าน เก็บของได้ไม่ส่งคืนเจ้าของ ชอบลอกการบ้าน แต่งกายไม่เรียบร้อย พูดไม่สุภาพ พูดคำหยาบ ไม่มีความอ่อนโยนและไม่ให้เกียรติผู้อื่น ใส่เสื้อผ้าสกปรกมาโรงเรียน นักเรียนทำงานต่างคนต่างทำ ไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ทะเลาะวิวาทในโรงเรียน ไม่มีน้ำใจนักกีฬา

2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน ทั้ง 2 วรรจบ ประกอบด้วย

2.1 การศึกษาดูงาน โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านปงไฮราษฎร์สามัคคี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาสประจำตำบล และมีแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนได้เป็นอย่างดี มีความน่าสนใจ และได้รับ

รางวัลโรงเรียนคุณธรรม มีแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน ดังนี้ 1) ด้านการจัดกิจกรรม โรงเรียนให้มีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดกิจกรรมที่นักเรียนได้ใช้ในชีวิตประจำวันจริง มีการจัดทำแผนปฏิบัติการของโรงเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน จัดสภาพบรรยากาศในโรงเรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน 2) ด้านครูผู้สอน ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาตนเอง อยู่เสมอ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน 3) ด้านนักเรียน เป็นคนขยัน มีน้ำใจ สุภาพเรียบร้อย ประหยัด มีวินัย ในตนเอง รักความสะอาด ซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น และสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ยงยุทธ แสนมะฮุง (2555, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า มีการพัฒนาโดยศึกษาดูงาน โรงเรียนตัวอย่าง หลังการพัฒนากลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา มีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ สร้างสื่อและจัดหาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล การจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน ทำให้นักเรียนชื่นชอบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งเน้นคุณธรรมพื้นฐาน ได้ลงมือทำงาน ได้ใช้ความคิด มีการวางแผนการทำงาน และร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหา และเกิดการพัฒนาด้านคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมในภาพรวมในระดับดีมาก

2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน 2) การดำเนินการจัดกิจกรรม ตามลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบ บรรลุผลตามเป้าหมายของโรงเรียน 3) ด้านการเขียนรายงานกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ กนกกาญจน์ ศรีสำราญ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนหนองแสงประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า แนวทางการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียน ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานประกอบด้วย กิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาจิต และกิจกรรมคุณธรรมในวันศุกร์

2) กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐาน ประกอบด้วย กิจกรรมนั่งสมาธิก่อนเรียน กิจกรรมต้นไม้คุณธรรม กิจกรรมสวนหย่อมพอเพียง กิจกรรมคนดีศรีหนองแสง กิจกรรมออมทรัพย์วันละบาท กิจกรรมน้องไหว้ที่คนดีไหว้คุณครู กิจกรรมทิ้งขยะเป็นที่น้ำใจ พัฒนา การติดตาม และประเมินผลการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ สอดคล้องกับการวิจัยของ ยงยุทธ แสนมะฮุง (2555, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน หลังการพัฒนากลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา มีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ สร้างสื่อและจัดหาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน ทำให้นักเรียนชื่นชอบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ แบบมุ่งเน้นคุณธรรมพื้นฐาน ได้ลงมือทำงาน ได้ใช้ความคิด มีการวางแผนการทำงาน และร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหา และเกิดการพัฒนาด้านคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

2.3 การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เป็นการติดตามและประเมินผลการพัฒนาตนเองของกลุ่มผู้วิจัย ให้คำแนะนำ ปรีกษา โดยผู้นิเทศ พบว่า 1) การนิเทศการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ผู้นิเทศได้คอยให้ความช่วยเหลือชี้แนะ ร่วมกันหาทางแก้ปัญหา สร้างความมั่นใจเกี่ยวกับการใช้เทคนิควิธีร่วมกับผู้ร่วมวิจัย ตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ได้เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมวิจัยร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็น และสรุปผลการให้คำชี้แนะ เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักการที่สำคัญในจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน นำไปปรับปรุงหรือพัฒนาเทคนิควิธีในการจัดกิจกรรม ส่งผลให้ผู้ร่วมวิจัยสามารถดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ 2) การนิเทศการเขียนรายงานกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน พบว่า การนิเทศของผู้นิเทศให้การชี้แนะช่วยเหลือและสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนรายงานกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ส่งผลให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนรายงานกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนมากขึ้น ซึ่งปรากฏผลจากการประเมินผลการเขียนรายงานกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ รัตนากร วงศ์ศรี และคณะ (2550, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียนนักศึกษา และแนวทางพัฒนาการ

ดำเนินงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนนักศึกษาของโรงเรียนลำปางพณิชยการ และเทคโนโลยี จังหวัดลำปาง พบว่า การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนควบคู่กับ กิจกรรมการเรียนการสอน ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียน ควรจัดกิจกรรมนอกสถานที่ มุ่งเน้นกิจกรรมสร้างประโยชน์เพื่อส่วนรวม นอกจากนี้ แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนนักศึกษาในทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง และให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และควรมีความเข้มงวดให้มากขึ้น มีการรณรงค์ให้ ช่วยกันรักษาความสะอาด สอดคล้องกับกนกกาญจน์ ศรีสำราญ (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนหนองแสงประชา สรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 พบว่า แนวทางการพัฒนา คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียน ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมพัฒนา คุณธรรมพื้นฐานประกอบด้วย กิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาจิต และกิจกรรมคุณธรรมในวันศุกร์ 2) กิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมพื้นฐาน ประกอบด้วย กิจกรรมนั่งสมาธิก่อนเรียน กิจกรรมต้นไม้คุณธรรม กิจกรรมสวนหย่อมพอเพียง กิจกรรมคนดีศรีหนองแสง กิจกรรม ออมทรัพย์วันละบาท กิจกรรมน้องไหว้พี่คนดีไหว้คุณครู กิจกรรมทิ้งขยะเป็นที่น้ำใจ การ พัฒนา การติดตาม และประเมินผลการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ สอดคล้องกับ การวิจัยของ ยงยุทธ แสนมะฮุง (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า มีการพัฒนาโดยศึกษาดูงานโรงเรียนตัวอย่าง การประชุมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายใน และการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) ด้านการจัดการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรม พื้นฐานของนักเรียน

3. ผลของการพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐาน

นักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาบึงกาฬ

ผลการพัฒนาศักยภาพครูในการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองชัยวาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ในครั้งนี้พบว่า

3.1 ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมเพื่อ พัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน พบว่า ก่อนการพัฒนาผู้ร่วมวิจัย 10 คน มีคะแนน

ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน เท่ากับ 11.44 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 57.22 อยู่ในระดับพอใช้ หลังจากได้รับการพัฒนาผู้ร่วมวิจัยมีคะแนนระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน เท่ากับ 17.33 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 86.67 มีมีผลคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เท่ากับ 5.89 และมีค่าร้อยละความหน้าเท่ากับ 68.84 แสดงว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความก้าวหน้าในการพัฒนา จากการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัย พบว่า มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน มากขึ้นกว่าเดิมผ่านการบรรยายของวิทยากร และการฝึกปฏิบัติ วิทยากรมีเทคนิควิธีการในการถ่ายทอดได้ดีมาก สามารถทำให้ผู้ร่วมวิจัยนำความรู้ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการไปใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนและเวลาที่ใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการมีความเหมาะสมมาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เกษม จันนคร (2551, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้โครงการอบรมธรรมะเพื่อพัฒนาจิตและการเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรมนำดวงใจ โครงการห่างไกลยาเสพติดในโรงเรียนบ้านห้วยปากฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุตรดิตถ์ พบว่า หลังจากที่ได้จัดกิจกรรมครบทั้ง 2 วงจรแล้ว ครูมีทักษะด้านเทคนิค วิธีการ กระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมมากขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยของ อภิวัชร ศิริพันธ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองชาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 2 พบว่า ก่อนดำเนินการพัฒนามีระดับการปฏิบัติเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง และหลังดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 พบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติของนักเรียนมีการพัฒนาขึ้นทุกด้าน และดำเนินการต่อในวงรอบที่ 2 พบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติของนักเรียนมีการพัฒนาขึ้นทุกด้าน โดยมีระดับผลการปฏิบัติเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน จากการสังเกต การสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยและนักเรียน และการสอบถามนักเรียนที่เป็นตัวแทน พบว่า หลังจากได้รับการพัฒนาผู้ร่วมวิจัยได้มีการเตรียมการจัดกิจกรรมไว้ล่วงหน้า ได้มีการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร แนวทางการจัดการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ผู้ร่วมวิจัยได้มีการสร้างและจัดหาสื่อ ประกอบการจัดกิจกรรม และจัดหาเครื่องมือในการวัดผลประเมินผล และจัดกิจกรรมตามลำดับขั้นตอนตามที่ได้วางแผนไว้ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัด

กิจกรรม นักเรียนมีความสุขกับการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถปฏิบัติได้ตลอดเวลา เป็นกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ฝึกการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ร่วมกันกับผู้อื่นตามหลักพระพุทธศาสนา บางกิจกรรม ฝึกปฏิบัติงานจริง ฝึกการทำงานเป็นทีม มีการวางแผนการทำงาน ผลการประเมินจากการสอบถามนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.94$) โดยมีระดับคุณธรรมพื้นฐานอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านมีน้ำใจ ด้านความประหยัด ด้านความสามัคคี ด้านความสุภาพ ด้านความมีวินัย ความสะอาด ด้านความขยัน และด้านความซื่อสัตย์ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เกษม จันนคร (2551, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้โครงการอบรมธรรมะเพื่อพัฒนาจิตและการเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรมนำดวงใจ โครงการห่างไกลยาเสพติดในโรงเรียนบ้านห้วยปากฉลอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายุตรดิตถ์ พบว่า หลังจากได้พัฒนาคุณธรรมของนักเรียนแล้ว ทำให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัย มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อส่วนรวม และมีสำนึกในการประหยัดอดออมมากขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยของ ประภาส ละระคี (2552, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนบ้านกุดตาไถ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่า หลังจากการดำเนินการพัฒนา พบว่า นักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายเกิดการพัฒนาการด้านความขยัน ความประหยัด ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ความสุภาพ ความสะอาด ความสามัคคี และความมีน้ำใจเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับการวิจัยของ ยงยุทธ แสนมสูง (2555, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า หลังการพัฒนากลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา มีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ สร้างสื่อและจัดหาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน ทำให้นักเรียนชื่นชอบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งเน้นคุณธรรมพื้นฐาน ได้ลงมือทำงาน ได้ใช้ความคิด มีการวางแผนการทำงานและร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหา และเกิดการพัฒนาด้านคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน สอดคล้องกับการวิจัยของ นันธิดา พรหมทอง (2556, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาขมื่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 พบว่า หลังการพัฒนาพบว่า

โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความซนั ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี และความมีน้ำใจ อยู่ในระดับปานกลาง และวงรอบที่ 2 การพัฒนาพฤติกรรมความมีคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน สอดคล้องกับการวิจัยของ อภิวัชร ศิริพันธ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองซาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า หลังดำเนินการพัฒนา ในวงรอบที่ 1 พบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติของนักเรียนมีการพัฒนาขึ้นทุกด้าน และดำเนินการต่อในวงรอบที่ 2 พบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติของนักเรียนมีการพัฒนาขึ้นทุกด้าน โดยมีระดับผลการปฏิบัติเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

3.3 ด้านการเขียนรายงานกิจกรรม จากการพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในวงรอบที่ 1 พบว่า ผู้ร่วมวิจัยส่วนใหญ่เขียนรายงานกิจกรรมยังไม่เป็นที่น่าใจ มีผลการประเมินการเขียนรายงานกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) เมื่อนำไปพัฒนาต่อในวงรอบที่ 2 โดยใช้แนวทางการพัฒนาโดยการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ (Coaching) เกี่ยวกับการเขียนรายงานกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ผลการประเมินการเขียนรายงานกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) มีค่าเฉลี่ยในวงรอบที่ 2 เพิ่มขึ้นจากวงรอบที่ 1 ($\bar{X} = 0.60$) ค่าเฉลี่ยร้อยละความก้าวหน้าเท่ากับ 54.05 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ยงยุทธ แสนมะสูง (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า หลังการพัฒนา กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา มีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ สร้างสื่อและจัดหาเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน ทำให้นักเรียนชื่นชอบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบมุ่งเน้นคุณธรรมพื้นฐาน ได้ลงมือทำงาน ได้ใช้ความคิด มีการวางแผนการทำงานและร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหา และเกิดการพัฒนาด้านคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมในภาพรวมในระดับดีมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ นันธิดา พรหมทอง (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาขมิ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า ก่อนการพัฒนาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและหลังการพัฒนาพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมี

ความขยัน ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี และความมีน้ำใจ อยู่ในระดับปานกลาง และวงรอบที่ 2 การพัฒนาพฤติกรรมความมีคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้านสอดคล้องกับการวิจัยของ อภิวัชร ศิริพันธ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองซาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศกสกลนคร เขต 2 พบว่า ผลการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองซาด ก่อนดำเนินการพัฒนามีระดับการปฏิบัติเฉลี่ยอยู่ในระดับปาน กลาง และหลังดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 พบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติของนักเรียน มีการพัฒนาขึ้นทุกด้าน และดำเนินการต่อในวงรอบที่ 2 พบว่า พฤติกรรมการปฏิบัติ ของนักเรียนมีการพัฒนาขึ้นทุกด้าน โดยมีระดับผลการปฏิบัติเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดนโยบาย วางแผน การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องชัดเจน เพื่อให้เป็นการสร้าง แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมที่ถาวรของนักเรียน

1.2 การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน ควรระดมทรัพยากร และความร่วมมือจากผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ให้มีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินงานการส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐาน ของนักเรียน

1.3 การนิเทศแบบให้คำชี้แนะ เป็นการช่วยเหลือครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการเขียนรายงานกิจกรรมมากขึ้น ควรนำรูปแบบการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ ไปใช้ในการพัฒนางานด้านอื่นด้วย

1.4 โรงเรียนควรส่งเสริมให้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่ ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน หรือประสานงานแหล่งเรียนรู้ภายนอก โรงเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 รูปแบบแนวทางการพัฒนาศักยภาพครูที่ใช้แนวทางการพัฒนาด้วยการศึกษาดูงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศแบบให้คำชี้แนะ ไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรในด้านอื่น เพื่อส่งเสริมให้การบริหารงานในองค์กรมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

2.2 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนควรประสานความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน องค์กรทางศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้การพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานของนักเรียนเป็นรูปธรรมและนักเรียนมีพฤติกรรมที่ถาวร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี